

**Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Кафедра географії і туризму / Földtudományi és Turizmus Tanszék

“ЗАТВЕРДЖУЮ” / JÓVÁHAGYOM

Проректор з навчальної роботи

Tanulmányi rektorhelyettes

“ ” 20

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
TANTÁRGYI PROGRAM**

Фізична географія України / Ukrajna természeti földrajza

(шифр і назва навчальної дисципліни / a tárgy kódja és címe)

напря́м підготовки / szak 0401. Природничі науки / 0401 Természeti tudományok

(шифр і назва напряму підготовки / a szak kódja és neve)

спеціальність / szakirány 6.040104. Географія / 6.040104. Földrajz

(шифр і назва спеціальності / a szakirány kódja és neve)

спеціалізація/szagosodás

(назва спеціалізації / szagosodás neve)

2015 рік/év

Робоча програма з **Фізична географія України** для студентів за напрямом підготовки 0401. Природничі науки, спеціальністю 6.040104. Географія.

Tantárgyi program az **Ukrajna természeti földrajza** c. tárgyból 0401. Természeti tudományok szakirány 6.040104. Földrajz szakos hallgatók számára.

Розробники / Kidolgozók:

Іжак Т. Й. к.г.н., в.о. доцента / Dr. Izsák T. PhD, megbízott docens

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання / szerzők neve, beosztása, tudományos címe, fokozata)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) географії і туризму
A tantárgyi programot elfogadta a tanszékértekezlet (tantárgyi bizottság) a Földtudományi és Turizmus Tanszéken

Протокол від / Jegyzőkönyv dátuma “31” серпня/augusztus 2015 року № 2015/7 száma.

Завідувач кафедри / Tanszékvezető

_____ (Молнар Й. Й. / Molnár J.)
(підпис/aláírás) (прізвище та ініціали/család- és utónév)

Дата/Dátum: “31” серпня/augusztus 2015.

1. Опис навчальної дисципліни / A tantárgy leírása

Найменування показників A jellemzők megnevezése	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень Szakirány, szak, képzettségi szint	Характеристика навчальної дисципліни A tárgy jellemzői	
		денна форма навчання nappali tagozat	заочна форма навчання levelező tagozat
Кількість кредитів / Kreditértéke 6	Галузь знань 0401 Природничі науки Кépzési ág 0401 Természeti tudományok	Нормативна Normatív	
	Напря́м підготовки 6.040104. Географія Szakirány 6.040104. Földrajz		
Модулів / Modulok száma 2	Спеціальність (професійне спрямування): 6.040104. Географія Szak (szakosodás) 6.040104. Földrajz	Рік підготовки / Képzési évek:	
Змістових модулів / Tartalmi modulok 6		3-й / 3-ik	
Індивідуальне науково-дослідне завдання / Egyéni tudományos-kutatói feladat: _____ (назва / megnevezve)		Семестр/Félév	
Загальна кількість годин / Összóraszám: 180		5-й і 6-й / 5-ik és 6-ik	
		Лекції / Előadások	
Тижневих годин для денної форми навчання: – аудиторних: 3 – самостійної роботи студента: 3 A nappali tagozatos hallgató heti óraszám: – kontaktóra: 3 – önálló munka: 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр Кépzési szint: bachalaurátus	60 год./óra	
		Практичні, семінарські/ Gyakorlati, szeminárium	
		32 год./óra	
		Лабораторні/Laboratóriumi	
		год./óra	
		Самостійна робота/Önálló munka	
		88 год./óra	
Індивідуальні завдання: Egyéni feladat: год /óra.			
Вид контролю: тематичні контрольні роботи, іспит Az ellenőrzés formája: moduldolgozatok, vizsga			

Примітка / Megjegyzés:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
A kontaktórák és az önálló/egyéni feladatra szánt órák egymáshoz viszonyított aránya:

для денної форми навчання / a nappali tagozatosok számára – 1
для заочної форми навчання / a levelező tagozatosok számára –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни / A tantárgy célja és feladatai

Мета / Cél:

Kialakítani a diákokban tudományos nézeteket a természetről és a kölcsönös kapcsolatról a társadalom és a természet között. Megismertetni a természeti feltételek differenciálódásának törvényszerűségeivel. Megismertetni a diákokat a jelenkori természetföldrajzi folyamatokkal, amelyek Ukrajna területén jelen vannak. Tanulmányozni a természeti feltételek változását az ember gazdasági tevékenységének következtében. Megismertetni Ukrajna természetföldrajzi körzetesítésével és a természeti erőforrásokkal.

Завдання / Feladatok:

- kialakítani a diákokban tudományos nézeteket a természetről, a társadalom és a természet kölcsönhatásáról;
- kialakítani a diákokban tudományos nézeteket a földrajzi burok fejlődéséről és dinamikájáról Ukrajna területén;
- megismertetni a diákokat a jelenkori természetföldrajzi folyamatokkal, amelyek Ukrajna területén jellemzők.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен / A tantárgy teljesítése révén a hallgatónak

знати / tudnia kell:

- Ukrajna természeti földrajzának objektumáról, tárgyáról és módszereiről;
- a természeti feltételek területi eltéréseinek törvényszerűségeiről;
- a természeti feltételek változásáról az ember gazdasági tevékenységének hatására;
- Ukrajna természetföldrajzi körzetesítéséről, a tájegységek osztályozásáról, a természeti övezetek fő sajátosságairól, és gazdasági problémáikról;
- megérteni a természeti erőforrások gazdaságos kihasználását és védelmét;

вміти / képesnek kell lennie:

- elemezni a természetföldrajzi feltételek eltéréseinek általános és regionális törvényszerűségeit;
- olvasni a természeti összetevők és a természetföldrajzi körzetesítés térképeit;
- részt venni a regionális természetföldrajzi kutatásokban;
- összeállítani komplex tájföldrajzi jellemzését a természetföldrajzi területi egységeknek.

3. Програма навчальної дисципліни / A tantárgy programja

Modulok	Összesen	контактні акції	Előadás	Gyakorlati	Önálló	Számonkérés
I. modul. Ukrajna domborzata. Földszerkezeti, geológiai és geomorfológiai felépítés.	38	18	12	6	20	ZH
II. modul. Ukrajna éghajlata és felszíni vizei.	28	16	10	6	12	ZH
III. modul. Ukrajna területének élővilága.	24	12	8	4	12	ZH
IV. modul. Ukrajna síkvidéki részének természeti övei.	52	22	14	8	30	ZH
V. modul. Ukrajna hegyvidéki területei. Ukrán-Kárpátok.	26	16	10	6	10	ZH
VI. modul. Ukrajna hegyvidéki területei. Krími-hegység.	14	10	6	4	4	ZH
Összesen:	150	60	30	30	90	Vizsga

Модуль 1. / 1. modul. Ukrajna területének általános természetföldrajzi jellemzése.

Змістовий модуль 1. / 1. tartalmi modul. Ukrajna domborzata. Földszerkezeti, geológiai és geomorfológiai felépítés.

Тема 1. / 1. Тéma: Ukrajna természeti földrajzának tárgya. A természeti feltételek tanulmányozásának története.

Тема 2. / 2. Тéma: Ukrajna természetföldrajzi fekvése.

Тема 3. / 3. Тéma: Ukrajna domborzata.

Тема 4. / 4. Тéma: Földszerkezeti és geológiai felépítés.

Тема 5. / 5. Тéma: Geomorfológiai felépítés.

Тема 6. / 6. Тéma: Ásványi kincsek.

Змістовий модуль 2. / 2. tartalmi modul. Ukrajna éghajlata és felszíni vizei.

Тема 7. / 7. Тéma: Ukrajna éghajlati feltételei. Az éghajlat elemei.

Тема 8. / 8. Тéma: Éghajlati övezetek.

Тема 9. / 9. Тéma: Ukrajna felszíni vizei. Folyókák, tavak, mocsarak.

Тема 10. / 10. Тéma: Ukrajna felszínalatti vizei.

Тема 11. / 11. Тéma: Tengerek, amelyek Ukrajna területét mossák.

Змістовий модуль 3. / 3. tartalmi modul. Ukrajna területének élővilága.

Тема 12. / 12. Тéma: Ukrajna talajtakarója.

Тема 13. / 13. Тéma: Ukrajna területének növényvilága.

Тема 14. / 14. Тéma: Ukrajna területének állatvilága.

Тема 15. / 15. Тéma: Természetvédelem Ukrajnában. Természetvédelmi objektumok.

Тема 16. / 16. Тéma: Negatív természetföldrajzi folyamatok Ukrajna területén.

Модуль 2. / 2. modul. Ukrajna természeti feltételeinek regionális elemzése.**Змістовий модуль 4. / 4. tartalmi modul. Ukrajna síkvidéki részének természeti övei.**

Тема 17. / 17. Тéma: Ukrajna természetföldrajzi körzetesítése.

Тема 18. / 18. Тéma: Vegyes erdők övezete.

Тема 19. / 19. Тéma: Erdőssztyeppi övezet.

Тема 20. / 20. Тéma: Sztyeppei övezet.

Змістовий модуль 5. / 5. tartalmi modul. Ukrajna hegyvidéki területei. Ukrán-Kárpátok.

Тема 21. / 21. Тéma: Természetföldrajzi fekvés. Domborzat.

Тема 22. / 22. Тéma: Tektonikai, geológiai és geomorfológiai felépítés.

Тема 23. / 23. Тéma: Éghajlat és talajtakaró.

Тема 24. / 24. Тéma: Növény és állatvilág. Természetvédelmi területek.

Тема 25. / 25. Тéma: A Kárpátaljai-alföld természeti adottságai.

Змістовий модуль 6. / 6. tartalmi modul. Ukrajna hegyvidéki területei. Krími-hegység.

Тема 26. / 26. Тéma: Természetföldrajzi fekvés. Domborzat.

Тема 27. / 27. Тéma: Tektonikai, geológiai és geomorfológiai felépítés.

Тема 28. / 28. Тéma: Éghajlat és talajtakaró.

Тема 29. / 29. Тéma: Növény és állatvilág. Természetvédelmi területek.

Тема 30. / 30. Тéma: A Déli-partvidék természeti adottságai.

4. Структура навчальної дисципліни / A tárgy struktúrája

Назви змістових модулів і тем A tartalmi modulok címe és témája	Кількість годин / Óraszám											
	денна форма / nappali						заочна форма / levelező					
	Усього összesen	у тому числі/ebből					Усього összesen	у тому числі/ebből				
		л/ea	п/gy	лаб/lab	інд/egy	с.р./ö.m.		л/ea	п/gy	лаб/lab	інд/egy	с.р./ö.m.
1	2	3	4	5	6	7	8	3	4	5	6	7
Модуль 1 / 1. Modul. Ukrajna területének általános természetföldrajzi jellemzése												
Змістовий модуль 1. / 1. tartalmi modul. Ukrajna domborzata. Földszerkezeti, geológiai és geomorfológiai felépítés												
Тема 1./ 1. тема Ukrajna természeti földrajzának tárgya. A természeti feltételek tanulmányozásának története.	5	1				4						
Тема 2./ 2. тема Ukrajna természetföldrajzi fekvése.	5	1				4						
Тема 3./ 3. тема Ukrajna domborzata.	8	2	2			4						
Тема 4./ 4. тема Földszerkezeti és geológiai felépítés.	10	4	2			4						
Тема 5./ 5. тема Geomorfológiai felépítés.	8	2	2			4						
Тема 6./ 6. тема Ásványi kincsek.	2	2										
Разом за змістовим модулем 1 Összesen az 1. tartalmi modulban	38	12	6			20						
Змістовий модуль 2. / 2. tartalmi modul. Éghajlat és vizek.												
Тема 7./ 7. тема Ukrajna éghajlati feltételei. Az éghajlat elemei.	8	2	2			4						
Тема 8./ 8. тема Éghajlati övezetek.	6	2				4						
Тема 9./ 9. тема Ukrajna felszíni vizei. Folyók, tavak, mocsarak.	8	2	2			4						
Тема 10./ 10. тема Ukrajna felszínalatti vizei.	4	2	2									
Тема 11./ 11. тема Tengerek, amelyek Ukrajna területét mossák.	2	2										
Разом за змістовим модулем 2 Összesen az 2. tartalmi modulban	28	10	6			12						
Змістовий модуль 3. / 3. tartalmi modul. Органічний світ території України / Ukrajna területének élővilága.												
Тема 12./ 12. тема Ukrajna talajtakarója.	8	2	2			4						

Тема 13./ 13. тема Ukrajna területének növényvilága.	1	1										
Тема 14./ 14. тема Ukrajna területének állatvilága.	1	1										
Тема 15./ 15. тема Természetvédelem Ukrajnában. Természetvédelmi objektumok.	8	2	2			4						
Тема 16./ 16. тема Negatív természetföldrajzi folyamatok Ukrajna területén.	6	2				4						
Разом за змістовим модулем 3 Összesen az 3. tartalmi modulban	24	8	4			12						
Усього годин за модуль 1. / Az 1. modul összesen	90	30	16			44						
Модуль 2 / 2. Modul. Ukrajna természeti feltételeinek regionális elemzése.												
Змістовий модуль 4. / 4. tartalmi modul. Ukrajna síkvidéki részének természeti övei.												
Тема 17./ 17. тема Ukrajna természetföldrajzi körzetesítése.	6	2	2			2						
Тема 18./ 18. тема A vegyes erdők övezete.	14	4	2			8						
Тема 19./ 19. тема Erdősztyeppi övezet.	14	4	2			8						
Тема 20./ 20. тема Sztyeppei övezet.	18	4	2			12						
Разом за змістовим модулем 1 Összesen az 1. tartalmi modulban	52	14	8			30						
Змістовий модуль 5. / 5. tartalmi modul. Ukrajna hegyvidéki területei. Ukrán-Kárpátok												
Тема 21./ 21. тема Természetföldrajzi fekvés. Domborzat.	4	2	2									
Тема 22./ 22. тема Tektonikai, geológiai és geomorfológiai felépítés.	2	2										
Тема 23./ 23. тема Éghajlat és talajtakaró.	6	2				4						
Тема 24./ 24. тема Növény és állatvilág. Természetvédelmi területek.	8	2	2			4						

Тема 25./ 25. тема A Kárpátaljai- alföld természeti adottságai.	6	2	2			2						
Разом за змістовим модулем 2 Összesen az 2. tartalmi modulban	26	10	6			10						
Змістовий модуль 6. / 6. tartalmi modul. Ukrajna hegyvidéki területei. Krími-hegység.												
Тема 26./ 26. тема Természetföldrajzi fekvés. Domborzat.	3	1	2									
Тема 27./ 27. тема Tektonikai, geológiai és geomorfológiai felépítés.	1	1										
Тема 28./ 28. тема Éghajlat és talajtakaró.	3	1				2						
Тема 29./ 29. тема Növény és állatvilág. Természetvédelmi területek.	5	1	2			2						
Тема 30./ 30. тема A Déli-partvidék természeti adottságai.	2	2										
Разом за змістовим модулем 2 Összesen az 2. tartalmi modulban	14	6	4			4						
Усього годин за модуль 2. / Az 2. modul összesen	90	30	16			44						
Усього годин / Összesen	180	60	32			88						

5. Теми практичних занять / A gyakorlati foglalkozások témája

№	Назва теми / A téma címe	Кількість годин Óraszám
1	Gyakorlati munka № 1. Ukrajna domborzata.	2
2	Gyakorlati munka № 2. Földszerkezeti és geológiai felépítés.	2
3	Gyakorlati munka № 3. A geomorfológiai felépítés.	2
4	Gyakorlati munka № 4. Éghajlati feltételek és erőforrások.	2
5	Gyakorlati munka № 5. Ukrajna folyói és tavai.	2
6	Gyakorlati munka № 6. Ukrajna felszínalatti vizei.	2
7	Gyakorlati munka № 7. Ukrajna talajtakarója.	2
8	Gyakorlati munka № 8. A természetvédelem Ukrajnában.	2
9	Практична робота № 9. Ukrajna természetföldrajzi körzetesítése.	2
10	Gyakorlati munka № 10. Negatív természetföldrajzi folyamatok a vegyes erdők övezetében.	2
11	Gyakorlati munka № 11. Negatív természetföldrajzi folyamatok az erdőssztyepei övezetben.	2
12	Gyakorlati munka № 12. Negatív természetföldrajzi folyamatok a sztyeppei övezetben.	2
13	Gyakorlati munka № 13. Az Ukrán-Kárpátok részegységei.	2
14	Gyakorlati munka № 14. Negatív természetföldrajzi folyamatok az Ukrán-Kárpátokban.	2
15	Gyakorlati munka № 15. Az Ukrán-Kárpátok természetvédelmi objektumai.	2
16	Gyakorlati munka № 16. A Krími-hegység részegységei.	2
	Разом / Összesen	32

6. Самостійна робота / Önálló munka

№	Назва теми / A téma címe	Кількість годин Óraszám
1	Ukrajna területének kialakulása. Állami jelképek.	4
2	A természet feltételek tanulmányozása a XX. században és a jelenkorban.	4
3	Ukrajna természetföldrajzi fekvése.	4
4	Ukrajna domborzatának névjegyzéke.	4
5	Földszerkezeti és geológiai felépítés.	4
6	Évszakok. Az éghajlat ingadozása és változása.	4
7	Negatív éghajlati folyamatok.	4
8	Ukrajna folyóinak névjegyzéke.	4
9	Az ember hatása a talajtakaróra.	4
10	A vegyes erdők övezetének természetvédelmi területei.	4
11	A természetföldrajzi feltételek változása az ember gazdasági tevékenységének következtében.	4
12	Ukrajna természetföldrajzi körzetesítésének története.	2
13	A vegyes erdők övezetének gazdasági kihasználása.	2
14	Ukrajna tavainak névjegyzéke.	4
15	A vegyes erdők övezetének természetföldrajzi körzetei.	2

16	Az erdőssztyeppi övezet természetvédelmi területei.	4
17	Az erdőssztyeppi övezet gazdasági kihasználása.	2
18	Az erdőssztyeppi övezet természetföldrajzi körzetei.	2
19	A sztyeppi övezet természetvédelmi területei.	4
20	Ukrajna tengerpartjainak névjegyzéke.	4
21	A sztyeppi övezet gazdasági kihasználása.	2
22	A sztyeppi övezet természetföldrajzi körzetei.	2
23	Az Ukrán-Kárpátok természetvédelmi területei.	4
24	Az Ukrán-Kárpátok gazdasági kihasználása.	4
25	Az Ukrán-Kárpátok természetföldrajzi körzetei	2
26	A Krími-hegység természetvédelmi területei.	2
27	A Krími-hegység gazdasági kihasználása. A Krími-hegység természetföldrajzi körzetei.	2
	Разом / Összesen	88

7. Методи навчання / A tanulás módszerei

Előadások, gyakorlati foglalkozások, önálló munkák.

8. Методи контролю / Az ellenőrzés formái

- Tematikus ellenőrző dolgozatok az előadások, gyakorlati munkák és önálló munkák tematikájából;
- Az önálló munkák tematikája alapján készített referátumok és feladatok.
- Vizsga (I. és II. félév).

– A gyakorlati munkák (16) külön-külön értékelődnek. Az idejében, helyesen és akkurátusan elkészített gyakorlati munka 2 pontot ér. Összesen az elérhető pontszám a gyakorlati munkákért 0-tól 32 pontig terjed.

– A névjegyzék leadásáért 3 pont jár. Összesen a névjegyzékekért (4) megszerezhető pontszám 0-tól 12 pontig terjed.

– A referátum (1 a félév alatt, amelyet a tanár jelöl ki) értéke 0-tól 3 pontig terjed.

– A modulzáró (6) dolgozat 0-tól 5 pontig értékelődik. Összesen (1 félévben) 15 pont érhető el.

– A vizsgatételek három vizsgakérdésből vannak összeállítva, amelyek mindegyike 0-tól 20 pontig értékelődik. Összesen a vizsgán 0-60 pontot lehet megszerezni.

Шкала оцінювання: національна та ECTS / A nemzetközi és nemzeti osztályozás skálája

Сума балів за всі види навчальної діяльності Az összpontszám az összes tanulmányi teljesítmény alapján	Оцінка ECTS Osztályzat az ECTS szerint	Оцінка за національною шкалою Osztályzat a nemzeti skála alapján	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики vizsga, évfolyammunka, gyakorlat	для заліку beszámoló
90-100	A	відмінно / jeles	зараховано megfelelt
82-89	B	добре / jó	
74-81	C		
64-73	D	задовільно / elégséges	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання elégtelen a pótvizsga lehetőségével	не зараховано з можливістю повторного складання nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével
------	---	---	---

9. Методичне забезпечення / Módszertani ellátottság

Сземлітето́ аняг презентацио формажабан мултимедиа киветито́ сегітсегівел. Укран, оросз ес мауяр шерзо́к танкюнывеінек ес сегеданягаінак felhasználása.

Аз „Украјна термезети földrajza” тантаргы тантаргымодсері еллатасахоу felhasználható:

- аз ело́дасо́к jegyzetének nyomtatott ес електронікус валтозата;
- szemléltetési аняг (сэмáк, táblázatok, természetföldrajzi térképek, földrajzi atlaszok);
- szétosztható аняг;
- а Földtudományі ес Turizmus Tanszék ес а főiskola könyvtárának сегеданягаі ес tudományos monográfiái.

10. Рекомендована література / Ajánlott szakirodalom

Базова / Alapművek

1. Заставний Ф.Д.: Географія України. „Світ”, Львів, 1990. 358 с.
2. Маринич О.М. та ін.: Фізична географія Української РСР. Вища школа, Київ, 1982. 207 с.
3. Маринич О. М., Шищенко П. Г. : Фізична географія України. Підручник. Знання, Київ, 2003.

Допоміжна / Kiegészítő olvasmányok

1. Географічна енциклопедія України. т.1-3. “Українська Радянська Енциклопедія”, Київ, 1989-1993.
2. Географія України. Атлас. 8 клас. ДНВП “Картографія”, Київ, 2011.
3. Дмитренко І.А.: Екологічне право України. “Юрінком Інтер” Київ, 2001.
4. Мильков Ф.Н., Гвоздецкий Н.А.: Физическая география СССР. Высшая школа, Москва, 1976.
5. Проценко Д.Й.: Природоохоронні території Української РСР. 1983.
6. Соколов В.Е. и др.: По природным зонам. Смешанные леса. Издательство Московского Университета, Москва, 1974. 302 с.
7. Стойко С. та ін.: Заповідні екосистеми Карпат, “Світ”, Львів, 1991.
8. Шаблій О.І.: Соціально-економічна географія України. “Світ”, Львів, 2000.
9. Frisnyák Sándor Dr.: A Kárpát-medence történeti földrajza. Nyíregyháza., 1996.
10. Gönczy Sándor: Földtani alapfogalmak. PoliPrint, Ungvár, 2004. 48 p.
11. Izsák Tibor: Természetföldrajzi fogalmak szótára. Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, Beregszász, 2004.
12. Izsák Tibor: Ukrajna természeti földrajza. Főiskolai jegyzet. PoliPrint, Ungvár, 2007. 216 p.
13. Kohut Erzsébet, Izsák Tibor: Természeti értékeink. Rákóczi-füzetek L. PoliPrint Kft, Beregszász, 2008. 156 p.
14. Molnár József, Berghauer Sándor: Vízföldrajz. Rákóczi-füzetek XLVII. Beregszász, 2008. 60 p.
15. Rudl József: A Szovjetunió utódállamainak földrajza. „Dialog Campus Kiadó”, Budapest-Pécs, 1999. 153-175 pp.

11. Інформаційні ресурси / Informatikai eszközök

www.geograf.com.ua
www.geoswit.ucoz.ru
www.geografica.net.ua
www.geo-teacher.at.ua

www.ecozakarpat.gov.ua
www.geoknigi.com
www.ukrmap.su/uk
www.ukrainaincognita.com

12. Vizsgakérdések

1. Ukrajna természetföldrajzi fekvése, ennek hatása a természetföldrajzi sajátosságokra. Méretei és szélső pontjai.
2. Az éghajlatformáló tényezők általános jellemzése. A napsugárzás megoszlása Ukrajnában.
3. A Fekete-tenger általános természetföldrajzi jellemzése.
4. Ukrajna természetföldrajzának tárgya, kutatási céljai.. Ukrajna területének természetföldrajzi kutatása. Jelentős kutatók.
5. Az éghajlatformáló tényezők általános jellemzése. A légkörzés éghajlatformáló hatása Ukrajnában.
6. Az Azovi-tenger általános természetföldrajzi jellemzése.
7. Ukrajna domborzatának általános jellemzése. Síkságok. Az alföldek és hátságok megoszlása az ország területén.
8. Az éghajlatformáló tényezők általános jellemzése. A földfelszín éghajlatformáló hatása Ukrajnában.
9. Ukrajna domborzatának általános jellemzése. Az Ukrán-Kárpátok domborzati sajátosságai, részei. Hegygerincek, hegycsúcsok.
10. Éghajlati elemek. A levegő hőmérsékletének változása Ukrajna területén.
11. Éghajlati elemek. A csapadék megoszlása Ukrajna területén.
12. Ukrajna területének tektonikai felépítése. A tektonikai egységek elhelyezkedése és a hozzájuk kapcsolódó domborzat.
13. Éghajlati övezetek Ukrajna területén. A mérsékelt és szubtrópusi övezet jellemzése.
14. Ukrajna területének geológiai felépítése. A síkvidék geológiai sajátosságai.
15. Éghajlati elemek. A széljárás hatása az éghajlati sajátosságokra.
16. Ukrajna területének geológiai jellemzése. A hegyvidéki övezet geológiai sajátosságai.
17. Az ukrán csernozjom keletkezése, elhelyezkedése és sajátosságai.
18. Ukrajna területének geológiai sajátosságai. Az ország területének geológiai felépítése a prekambriumban.
19. Ukrajna folyórendszereinek általános jellemzése. Folyóhálózatok, folyómedencék.
20. Ukrajna területének geológiai sajátosságai. Az ország területének fejlődése a paleozoikumban.
21. Tavak és víztározók Ukrajna területén. A tavak és víztározók osztályozása és elhelyezkedése.
22. Ukrajna területének geológiai sajátosságai. Az ország területének fejlődése a mezozoikumban.
23. Mocsarak Ukrajna területén. A mocsarak osztályozása és elhelyezkedése.
24. Ukrajna területének geológiai sajátosságai. Az ország területének fejlődése a kainozoikumban.
25. Felszíni vizek Ukrajna területén.
26. A felszínalatti vizek osztályozása és sajátosságai.
27. Ukrajna területének geológiai sajátosságai. Az ország területének fejlődése az antropogénben.
28. Ukrajna jellegzetes talajtípusai. A síkvidékre jellemző talajok sajátosságai.
29. Ukrajna területének geomorfológiai sajátosságai. A felszín geomorfológiai jellegzetességei.
30. Negatív éghajlati jelenségek Ukrajna területén. A jelenségek területi elterjedése.
31. Tüzelőanyag ásványi kincsek Ukrajna területén. Elterjedésük, lelőhelyeik.
32. Ukrajna jellegzetes talajtípusai. Szikes talajok. Szoloncsákok, szolonyecek, szolodok.
33. Érces ásványi kincsek Ukrajna területén. Elterjedésük, lelőhelyeik.
34. Ukrajna jellegzetes talajtípusai. Podzolos-gyeptalajok keletkezése és elterjedése.
35. Nemérces ásványi kincsek Ukrajna területén. Elterjedésük, lelőhelyeik.
36. Ukrajna jellegzetes talajtípusai. Hegyvidéki talajtípusok.
37. Ukrajna növényvilágának általános jellemzése. A mocsarak növényvilága.
38. Ukrajna területének tektonikai felépítése. Az Ukrán-pajzs természetföldrajzi sajátosságai.
39. Ukrajna növényvilágának általános jellemzése. A sztyeppék jellegzetes növényvilága.
40. Ukrajna területének tektonikai felépítése. Az Ukrán-Kárpátok tektonikai sajátosságai.
41. Ukrajna növényvilágának általános jellemzése. Az erdős területek jellegzetes növényvilága.
42. Ukrajna domborzatának sajátosságai. Az alföldek természetföldrajzi jellemzése.
43. Ukrajna állatvilágának általános jellemzése. Az állatvilág fejlődése a kainozoikumban.
44. Ukrajna domborzatának sajátosságai. A hátságok természetföldrajzi jellemzése.
45. Ukrajna növényvilágának általános jellemzése. A réti növényvilág sajátosságai.
46. Ukrajna domborzatának sajátosságai. A Krími-hegység természetföldrajzi jellemzése.
47. Ukrajna belvizeinek sajátosságai. A Fekete-tenger medencéjének folyói.
48. Ukrajna állatvilágának általános jellemzése. A vegyes-erdők övezetének jellegzetes állatvilága.

49. Negatív természetföldrajzi jelenségek és folyamatok Ukrajna területén.
50. Ukrajna éghajlatának sajátosságai. A mérsékelt éghajlati öv jellemzése.
51. Ukrajna területének tektonikai sajátosságai. A Krími-hegység tektonikai sajátosságai.
52. Ukrajna állatvilágának általános jellemzése. A sztyeppék jellegzetes állatvilága.
53. Ukrajna éghajlatának általános jellemzése. A szubtrópusi éghajlati öv jellemzése.
54. Természetvédelem Ukrajna területén. Az Alkotmány rendelkezései a természetvédelemről.
55. Természetvédelmi területek Ukrajna területén. Bioszféra és nemzeti parkok.
56. Ukrajna állatvilágának általános jellemzése. Az Ukrán-Kárpátok jellegzetes állatvilága.
57. Ukrajna éghajlatának sajátosságai. Az időjárás váltakozása az év folyamán. Évszakok.
58. Ukrajna domborzatának sajátosságai. A Kárpátaljai-alföld természetföldrajzi jellemzése.
59. Ukrajna állatvilágának általános jellemzése. A Fekete-tenger jellegzetes állatvilága.
60. Ukrajna tektonikai sajátosságai. A Kelet-Európai-ösmasszívum tektonikai jellemzése.
61. Negatív természetföldrajzi jelenségek és folyamatok övezetessége Ukrajnában.
62. Ukrajna állatvilágának általános jellemzése. Az Azovi-tenger jellegzetes állatvilága.
63. Ukrajna területének természetföldrajzi körzetesítése. Természetföldrajzi övezetek.
64. A vegyes-erdők övezetének természetföldrajzi sajátosságai. Természetföldrajzi fekvése, domborzatának sajátosságai.
65. A vegyes-erdők övezetének természetföldrajzi sajátosságai. A vegyes-erdők éghajlatának jellemzése.
66. A vegyes-erdők övezetének természetföldrajzi sajátosságai. A vegyes erdők övezetének vízrajza.
67. A vegyes-erdők övezetének természetföldrajzi sajátosságai. A vegyes-erdők övezetének növény- és állatvilága.
68. A vegyes-erdők övezetének természetföldrajzi sajátosságai. A vegyes-erdők övezetének jellegzetes talajtípusai. Jellemzésük.
69. Az erdőssztyepp természetföldrajzi sajátosságai. Az erdőssztyeppi övezet természetföldrajzi fekvése és domborzata.
70. Az erdőssztyepp természetföldrajzi sajátosságai. Az erdőssztyeppi övezet éghajlatának jellemzése.
71. Az erdőssztyepp természetföldrajzi sajátosságai. Az erdőssztyeppi övezet jellemző talajtípusai.
72. Az erdőssztyepp természetföldrajzi sajátosságai. Az erdőssztyeppi övezet jellegzetes növény- és állatvilága.
73. A sztyepp természetföldrajzi sajátosságai. A sztyeppi övezet természetföldrajzi fekvése és domborzata.
74. A sztyepp természetföldrajzi sajátosságai. A sztyeppi övezet éghajlatának sajátosságai.
75. A sztyepp természetföldrajzi sajátosságai. A sztyeppi övezet jellegzetes növény- és állatvilága.
76. Az erdőssztyeppi övezet természetföldrajzi körzetesítése.
77. A vegyes-erdők övezetének természetföldrajzi körzetesítése.
78. Az Ukrán-Kárpátok természetföldrajzi sajátosságai. Az Ukrán-Kárpátok földrajzi fekvése és domborzati sajátosságai.
79. Az Ukrán-Kárpátok tektonikai és geológiai jellemzése.
80. A sztyepp természetföldrajzi sajátosságai. A sztyeppi övezet jellegzetes talajtípusai.
81. Az Ukrán-Kárpátok természetföldrajzi sajátosságai. Az Ukrán-Kárpátok éghajlata.
82. A sztyepp természetföldrajzi sajátosságai. A sztyeppi övezet körzetesítése.
83. Az Ukrán-Kárpátok természetföldrajzi sajátosságai. Az Ukrán-Kárpátok jellegzetes talajtípusai.
84. A Krími-hegység természetföldrajzi sajátosságai. A Krími-hegység természetföldrajzi fekvése és domborzati sajátosságai.
85. A Krími-hegység természetföldrajzi sajátosságai. A Krími-hegység jellegzetes növény- és állatvilága.
86. A Krími-hegység természetföldrajzi sajátosságai. A Krími-hegység éghajlatának jellemzése.
87. A Krími-hegység természetföldrajzi sajátosságai. A Krími-hegység jellegzetes talajtípusai.
88. Egy szabadon választott természeti övezet jellemzése.
89. Egy szabadon választott ukrajnai megye természetföldrajzi jellemzése.
90. Egy szabadon választott ukrajnai nemzeti park jellemzése.

13. Mintateszt / Зразок тесту

1. Jellemezze a Krím-félsziget déli partvidékének éghajlatát !

(12 pont)

2. Jellemezze a csapadék évi eloszlását Ukrajna területén !

(12 pont)

3. Nevezzen meg 6 baloldali mellékfolyóját a Dnyeper folyónak !

1. Deszna,	Oril
2. Rubizs,	Szamara
3. Szupij,	Kinszka
4. Szula,	
5. Pszel	
6. Vorszkla	

(12 pont)

4. Húzza alá azokat a városneveket, ahol szubtrópusi éghajlat van Ukrajnában!

1. Lviv	6. Keres
2. Izmail	7. Jalta
3. Ungvár	8. Odessza
4. Alusta	9. Szevasztopol
5. Mariupol	10. Szimferopol

(8 pont)

5. Jellemezze az Azovi-tenger éghajlatát!

(12 pont)

6. Húzza alá az alábbi tavak, limánok közül azokat, amelyek vize sós !

1. Szaszik	6. Kujálniki
2. Jalpug	7. Hadzsibeji
3. Donuzlav	8. Kagul
4. Szvityaz	9. Száki
5. Kugurluj	10. Szinevir

(10 pont)

Teszt

1. Fő éghajlat-alakító tényezők Ukrajna területén:
 a) felszíni vizek, a légkör körforgása, növényvilág;
 b) napsugárzás, a légkör körforgása, földfelszín;
 c) talajok, földfelszín, felszínalatti vizek;
 d) állatvilág, városi agglomerációk, hegyvidékek.

2. Kárpátalja ásványvizekben leggazdagabb vidéke
 a) Ungvári;

- b) Perecsenyi;
- c) Ökörmezői;
- d) Szolyvai.

3. Tavak csoportja Ukrajna északnyugati részén:

- a) Tarhankuti-tavak;
- b) Sacki-tavak;
- c) Perekopi-tavak;
- d) Kercsi-tavak.

4. Ukrajna legnagyobb területű víztározója:

- a) Kijevi;
- b) Kremencsuki;
- c) Kahovkai;
- d) Kanyivi.

5. Ukrajna második leghosszabb folyójának neve:

- a) Dnyeszter;
- b) Duna;
- c) Dnyeper;
- d) Déli Bug.

6. A Dnyeper-folyó mellékága:

- a) Vorszklá;
- b) Szalgir;
- c) Molocsna;
- d) Nyugati Bug.

7. Az erdőssztyepei övezetben hulló közepes csapadékmennyiség:

- a) 500–600 mm;
- b) 600–700 mm;
- c) 800–900 mm;
- d) 1000–1200 mm.

8. A Dnyeper-folyó neve az ógörög tudósok munkáiban:

- a) Tanaisz;
- b) Isztria;
- c) Boriszfen;
- d) Tirasz.

9. A Krím-félsziget déli partvidékének éghajlattípusa:

- a) óceáni;
- b) mediterrán;
- c) mérsékelt kontinentális;
- d) monszun.

10. A Fekete-tenger legnagyobb mélysége:

- a) 1752 m;
- b) 4252 m;
- c) 2500 m;
- d) 2245 m.

11. A Fekete-tenger közepes sótartalma:

- a) 18 ‰;
- b) 14 ‰;
- c) 35 ‰;
- d) 44 ‰.

12. Ukrajna itt helyezkedik el:

- a) trópusi övezetben;
- b) szubtrópusi övezetben;
- c) mérsékelt övezetben;
- d) mérsékelt és szubtrópusi övezetekben.

13. Ukrajna éghajlatának kontinentalitása növekedik:

- a) északról dél felé;
- b) északnyugatról délkelet felé;
- c) dél felől észak felé;
- d) északkeletről délnyugat felé.

14. Az Azovi-tenger vizének sótartalma a tenger középső részén

- a) 11–13‰;
- b) 2–7‰;
- c) 25–30‰;
- d) 32–35‰.

15. A vegyes-erdők övezetének átlagos csapadékmennyisége:

- a) 400–500 mm;
- b) 600–700 mm;
- c) 800–900 mm;
- d) 1000–1200 mm.

16. A sztyeppei övezet átlagos csapadékmennyisége:

- a) 400–500 mm;
- b) 600–700 mm;
- c) 800–900 mm;
- d) 1000–1200 mm.

17. Az Ukrán-Kárpátok hegyvidéki övezetének átlagos csapadékmennyisége:

- a) 400–500 mm;
- b) 600–700 mm;
- c) 800–900 mm;
- d) 1500–2000 mm.